

KVARTETO

www.Halabulu.cz

LARP Kvarteto je hra o čtyřech dějstvích, mezi jednotlivými dějstvími jsou pauzy na vydechnutí.

Odehrává se kdesi na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století.

Na AMU se dali dohromady jako kvarteto, slibní mladí muzikanti. S rozdílnými motivacemi, ale fungovalo jim to jak hráčsky, tak lidsky. Vyhráli pár soutěží, a dostali kontrakty i do zahraničí. A začali jezdit ven. Pro tehdejší lidi jediný způsob, jak se dostat na západ od našich hranic byla vrcholová hudba nebo vrcholový sport. Pro spoustu z nich to byl i jediný způsob, jak se dostat za hranice vůbec. Náš kvartet čeká, když všechno dobře dopadne, cesta do vysněných zatracovaných i idealizovaných spojených států.

Co s sebou na hru: S sebou černou košili nebo sako nebo černé šaty, do kterých se během hry budete moci převléct. Takže ne na sebe ale s sebou!

Během hry se něco málo jí a pije, máte někdo nějaký problém s nějakou potravinou? (Očekávejte jídlo typu chleba s pomazánkovým máslem a k tomu ředkvička a k pití Kofola.)

Okolnosti

V době, kdy se hra odehrává je všechno kontrolováno státem, to jest komunistickou stranou. Jedná se o takzvanou dobu normalizace. Hranice jsou ostře sledovány a dostat se přes ně legální cestou znamená mít čistý kádrový rejstřík a nějakým způsobem být zadobře s režimem. Kdo chce studovat, musí být zadobře s režimem a mít předky v pořádku. Jsou -li vaši rodiče z rodiny statkářů nebo nedejbože někdejších podnikatelů nebo živnostníků, smůla. Studovat nepůjdete. Nebo se jich musíte veřejně zříci.

Přiznáte-li, že jste věřící, nepůjdete studovat. Leda že máte někde nějakou tlačenu a víry se zřeknete.

Jste sledováni. Na všechno jsou záznamy, kdo jsou vaši rodiče, co si myslíte, s kým se stýkáte, o čem mluvíte. Uděláte vtip na komunisty před nesprávným člověkem a letíte ze školy. Byli vaši rodiče s v šedesátém osmém roce proti ruským okupantům? Nejen jejich kariéra, ale i ta vaše je v koncích.

Jsou vaši ve straně? Dobře! Jsi ty sám ve Svazu Socialistické Mládeže? Dobře! Budou na tebe hodní. Možná. A možná po tobě budou něco chtít. Spolupráci, donášet na kamarády, na kolegy, rodinu.

Muzikant před rokem 1989

Co to obnášelo být muzikant před rokem 1989?

Vítejte v době, kdy vlastnictví PRÁZDNÉ plechovky od Coca-coly zvyšuje vaši prestiž!

Agentura

Pokud jste chtěli hrát veřejně, nota bene za peníze, nešlo to tak, že byste si sami sjednali kde kdy a za kolik budete vystupovat.

Tehdy bylo povinné být zaměstnán. V občance dokonce každý musel mít razítko zaměstnavatele a kdo ho neměl, byl tzv. příživník, za což se zavíralo. Muzikanti a pár dalších povolání logicky zaměstnání nebyli - místo toho nosili v občance potvrzení z agentury, že mají svobodné povolání. To byla obrovská výsada, poukázka na velkou svobodu.

Nejdřív jste ale museli udělat přehrávky u agentury. U přehrávek se trochu řešilo, co a proč hraje, u kapel, které něco zpívaly, se hodně řešily a schvalovaly texty, býval tam někdo z nějaké hudebky, kdo se vás ptal na pár obecných znalostí z hudební teorie. Ale hlavně to bývalo síto, jak "papíry" případně nedat muzikantům, kterým je strana dát nechtěla. Přehrávky se musely pravidelně jednou ročně obnovovat.

Skoro všechny kapely a muzikanti ale nějakou přehrávku měli. I ti, kteří po revoluci vystupovali jako pronásledovaní disidenti. Existovaly jen úplné výjimky jako třeba Plastic People a pár podobných, kterým jednoho dne prostě přehrávku nedali. I některým dalším kapelám se stávalo, že jeden rok třeba přehrávku nezískali a za dva tři roky potom ano. Řešilo se to různě - třeba tím, že jste se nechali zaměstnat jako skladník, popelář nebo něco podobného, takže jste měli razítko zaměstnavatele v občance a přitom prostor k tomu věnovat se hudbě.

Pokud jste přehrávky měli, bylo na vás, co si kde domluvíte, ale finance byly vždycky jasné - šly výhradně přes agenturu a byly dané tabulkou. Záleželo, jakou "třídou" vám při přehrávkách přisoudili. Nejméně to bylo cca 150,- za koncert, nejvíce cca 250,- za koncert. Ale samozřejmě v době, kdy průměrný plat byl tak 1300,- až 1500,-.

Kromě toho jste brali diety, které tehdy dělaly asi 20,- za den hraní mimo své bydliště (v ČSSR) a úhradu amortizace nástrojů nebo techniky. Ta někdy dělala víc než samotný honorář.

Když jste měli šikovného manažera, který sjednal dostatek hraní, měli jste se hodně dobře. A to nejen tím, že jste si docela dobře vydělávali. Muzikant totiž spoustu

KVARTETO

www.Halabulu.cz

peněz musel vrazit zpátky - profi muzikant měl nástroj často v ceně pěkného auta, rockoví a popoví muzikanti navíc nějakou tu aparaturu (ta dobrá byla dovezená a ukrotně drahá), bylo běžné, že se na ní celá kapela skládala. Ale hlavně jste prostě mohli hrát a žít se hraním.

Agentury byly v každém kraji (V Praze to např. bylo Pražské kulturní středisko) a pak byla jedna prominentní, která měla monopol na zprostředkování koncertů mimo ČSSR - Pragokonzert. Být registrovaný u Pragokonzertu, to byla ještě o řád větší výsada.

Cesty do ciziny

Bylo několik zemí, kam “obyčejný” člověk mohl vycestovat (Východní Německo, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko), s malými obstrukcemi Polsko, Sovětský svaz, s velkými obstrukcemi Jugoslávie. A zbytek zemí byl většinou lidem skoro tabu - abyste mohli vycestovat do jiné země (v naší hře USA), potřebovali jste spoustu věcí. Začalo to *devizovým příslibem*. To byl papír, který vám umožnil v bance vyměnit koruny za měnu země, kam chcete. Cizí měna se tehdy nedala jinak legálně vyměnit a v cizině nebrali v bankách koruny. Na černém trhu jste mohli koupit cizí měnu, ale bylo to ilegální a transakce vypadala asi tak, jako když dneska feťáci kupují v průjezdu od dealerů heroin. I s tím, že oba jste se celou transakcí báli, aby ten druhý náhodou nebyl buď tajnej policajt nebo ještě větší grázl, který toho prvního veme trubkou po hlavě a uteče se všema penězma. Což se tu a tam stávalo. A taky kurz byl tak 5x předražený proti oficiálnímu.

A pak *Výjezdní doložka*. To bylo povolení, že vůbec smíte vycestovat. Museli jste k němu sehnat spoustu doporučení a dobrozdání, která dnes mohou působit i směšně - doporučení zaměstnavatele, záruka od nějakého člena KSČ, doporučení uličního výboru KSČ, ten si zase vyžádal doporučení vašeho domovního důvěrníka KSČ atd. A většina lidí ho za celý život nezískala.

Byly výjimky - třeba sportovci, montéři, kteří jeli na nějakou státní zakázku (nejčastěji do některé ze zemí třetího světa), a ...hudebníci.

Pokud se někdo na Pragokonzertu rozhodl, že váš soubor, kapela, je vhodný exportní artikl, tak jste byli neuvěřitelně za vodou, protože Pragokonzert pak všechny tyhle papíry zařídil.

Na vašem koncertě samozřejmě nejvíc vydělal ten Pragokonzert, protože honorář šel jemu. Vy jste dostali svých 250,- korun honoráře, nějakou stovku za amortizaci nástroje a diety. Ale i tak to byla výhra v loterii.

KVARTETO

www.Halabulu.cz

Nejlepší na tom všem bylo, že jste mohli vyjet ven.

Většinou tam byla taková malá obstrukce, že s muzikanty kromě jejich manažera jel někdo z Pragokonzertu, který chodil všechno vyřizovat a hlavně nějaký estébák (státní tajná policie), který na vás měl dávat bacha. Takže když jste šli třeba dopoledne obrazit obchody nebo nějakou galerii, byl nepříjemný, museli jste na něj být hodní a přesvědčit ho, že je to všechno vcajku a vpořádku se vrátíte na koncert, ideálně ho uplatit nějakým drobným dárkem. A samozřejmě jste si před ním nesměli pustit pusu na špacír, prostě vás sledoval, jestli jste dost uvědomělí a kromě Káji Gotta si asi málokdo mohl dovolit ho ignorovat. Nebyli jste tam teda úplně svobodní, ale skoro. Ale byli jste TAM!

Na druhém místě byly diety - ty jste dostali před cestou a v méně země, kam jedete. A byly vypočtené tak, abyste tam za ně jakž takž mohli jíst a existovat (bydlení vám ale stejně skoro s jistotou sjednal Pragokonzert). A to najednou nebylo 21,- korun ale třeba 10-15\$ na den a to byly neuvěřitelné peníze. K nim jste si mohli něco málo legálně koupit, takže jste v cizině měli na to koupit si nějaký poklad, který se doma nedal sehnat. V případě muzikantů to občas bylo něco, co dneska zase zní legračně - třeba špičkové struny. Nebo 2-3 pěkné knížky, které se nedaly sehnat, nějaké desky vaší oblíbené muziky (také měly cenu zlata). Holky třeba i něco pěkného na sebe.

Většina muzikantů na takovém zájezdě jedla konzervy, které si přivezli sebou, krupicovou kaši se sušeným mlékem, různé trvanlivé srágory... aby za jídlo nemuseli utratit pokud možno skoro nic. Tradovaly se historky, jak Česká filharmonie po příchodu na hotel vyhodila pojistky v celém hotelu, protože muzikanti si ponornými vařiči začali ohřívat párky nebo guláš v konzervě (experti to v lepších hotelích ohřívali v bidetu a měli na to vypracovanou techniku).

Na třetím místě byl honorář, který sice zdánlivě nebyl vysoký, ale dostali jste ho v *bonech*. Bony byly takovou pseudoměnou - zboží ze západu jste tehdy totiž vůbec nekoupili v normálních obchodech. Dalo se koupit jenom v síti obchodů Tuzex a tam se dalo platit právě jenom *bony*, anebo cizí měnou (německé marky, dolary apod.). A jeden bon měl sice papírově kurz 1:1 ke koruně, ale nebyla to pravda. Protože naprostá většina lidí nikdy v životě nedostala šanci si bony legálně vyměnit a tím i koupit si něco v Tuzexu, prodávaly se na černém trhu. Jejich cena tam byla cca 5-6 korun. Takže když jste za vystoupení v cizině dostali 250,- honorář a třeba 200,- za amortizaci nástroje a to vám po návratu hodilo 450 bonů. V Tuzexu jste si pak mohli nakoupit zboží, které bylo jednak zcela nedostupné a jednak mělo reálnou cenu třeba 2500,- korun - takže klidně dvojnásobek průměrného měsíčního platu.

KVARTETO

www.Halabulu.cz

Co když jste papíry od agentury neměli?

To jste jako muzikant byli docela jednoduše v háji. Úplně. Dost často to znamenalo konec hudební kariéry.

To totiž znamenalo, že někde u komunistů máte buď nepřátele, nebo vroubek.

Existovalo několik opravdu undergroundových ilegálních kapel, ale ty hrály většinou někde na venkově na statku, kam se sjeli fanoušci z širé dálky, byl to sice skvělý mejdan, ale ...nedaly se vybírat peníze, dost často si takovou akci vyhmátli policajti a nastala honička a zatýkání. A vyhazovy z práce nebo školy. Takže kus odvahy byl nejen tam hrát, ale už jenom tam přijet jako divák. O tom, že by vás to živilo, se nedá uvažovat.

Muzikanti z oblasti vážné hudby na tom byli tak, že se mohli stát zaměstnanci třeba krematoria, nebo často jim prošlo, že směli učit na hudebce, ale spíš někde mimo Prahu a mnoho z nich prostě šlo dělat něco úplně jiného - do kanceláře, skladu, vrátné apod.

Historické předlohy pro postavy Kvarteta

Larp Kvarteto odkazuje na situaci muzikantů v sedmdesátých letech na příkladu smyčcového kvarteta. Za příklad si můžeme vzít třeba Panochovo, Dvořákovo nebo Smetanovo kvarteto. Naše hra pracuje s (pohlavně) smíšeným kvartetem, které v té době neexistovalo.

Postavou, která se různě promítla do tvoření Kvarteta je Doc. Václav Felix (1929-2008), hudební skladatel, violoncellista, vedoucí katedry hudební teorie a dějin hudby a profesor Akademie múzických umění v Praze. Zastával velmi důležité funkce, což znamenalo jeho vysokou loyaltitu ke komunistické straně, jejímž byl členem. Je předobrazem postavy Karlova mocného strýce. Zároveň je předobrazem otce Kláry Kolářové. Podobnost je i v tom, že dcera Václava Felixe vystudovala hru na housle na konzervatoři ani ne proto, že by o to tolik stála (že měla protekci není třeba zdůrazňovat), ale proto, že studovat cokoli jiného než hudbu bylo v rodině nepřípustné.

Další inspirace ze života Václava Felixe je Vládův vztah k otci, který měl politický škraloup a Václav Felix se ho chtěl veřejně zřici.

“Jeho posluchači (Václava Felixe) z AMU dodnes dávají k dobru historiku, jak se Felix třídě pochlubil, že má dnes nadmíru sváteční den. Po dlouhém vyptávání a

KVARTETO

www.Halabulu.cz

přemlouvání prozradil, že v jeho rodině došlo k radostné události - ne svatba, ani křtiny, ale jeho syn prý ten den vstoupil do komunistické strany.”

Jak fungují vztahy ve smyčcovém kvartetu:

“Smyčcové kvarteto se skládá z jednoho dobrého houslisty, jednoho špatného houslisty, z jednoho bývalého houslisty a jednoho, kterému je to všechno jedno.”

Smyčcové kvarteto je komorní hudební těleso a jak název napovídá, hrají v něm čtyři hudebníci. Dva houslisté, jeden violista a jeden violoncellista.

První housle hraje ten nejlepší houslista, abiciózní, je výkladní skříní kvarteta. Zodpovídá za to, že je soubor sehraný a vůbec za celkový dojem. V LARPU Kvarteto představuje první housle **Vladislav Novák**.

Druhé housle nemusí být nutně horší muzikanti, ale jsou to osobnosti, které jsou víc týmoví hráči, podporují první housle, doplňují je. V naší hře máme dvě různé druhé houslistky. Jedna, **Tereza Šlechtová**, je ambiciózní a velmi nadaná houslistka, která by měla i na to hrát první housle.

Další hudebnice, která může v naší hře hrát **druhé housle** je **Klára Kolářová**. Klára je neméně talentovaná, je tišší a více naplňuje roli druhých houslí.

Hráči na **violu** jsou v orchestrech i ve smyčcovém kvartetu otloukánci a nebo “blondýny” mezi muzikanty. Dělalí se na ně vtipy a svádějí se na ně chyby. Je to tím, že jsou to většinou houslisté, kteří nebyli tak dobří jako jejich spolužáci a tak přešli na violu, která má snazší party. Náš violista **Karel Vilík**, je právě tento případ. Ale má vlivné známosti v KSC, takže i tak je pro kvarteto užitečný.

Violoncello je podporou kvarteta, je tou “basou” která tvrdí muziku. V našem kvartetu hraje na violoncello **Martin Jílek**, tichý intelektuál, který nemá rád spory a je tím pravým týmovým hráčem.

Ve hře se vyskytuje těchto pět standardních rolí a jedna role specifická. Je to role **Authority**. Člověk, který bude hrát tuto roli si užije víc kostýmů, bude hodně posouvat děj za cenu, že jeho role je hodně skriptovaná. Zatím si tuto roli všichni doposud hrající hráči velmi pochvalovali.

KVARTETO

www.Halabulu.cz

Prosím napište mi, kterou roli byste chtěli hrát a proč a jednu kterou ne a proč. Budeme se snažit vašim preferencím vyhovět. Zároveň si vyhrazujeme právo ve sporných případech role přidělit, díky za pochopení.

autoři Gabriela Benešová, Tomáš Houška, Jan Lička aneb Kachny v Křoví

<https://www.facebook.com/larpkvarteto>

www.halabulu.cz

gabriela.maud@seznam.cz

